

ฉบับ
Infographic

รายงานสถานการณ์ ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

ปี 2568

SCAN ME

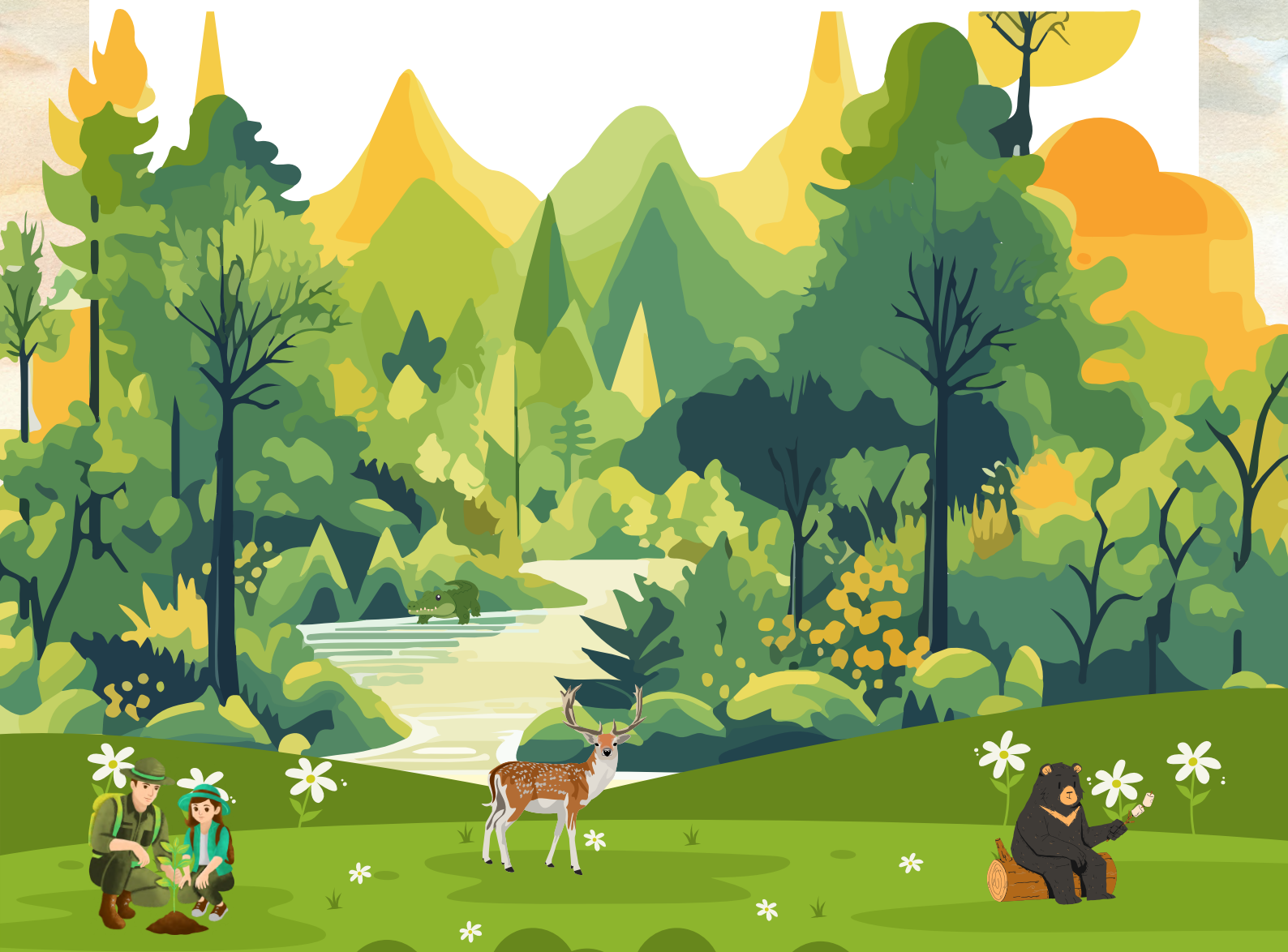
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

- ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมในบริบทของประเทศไทย (EPI Thailand)..... 1
- ผลการประเมิน EPI Thailand..... 2
- แนวทางการขับเคลื่อนตัวชี้วัด EPI Thailand สู่ระดับพื้นที่..... 3
- EPI ของมหาวิทยาลัยเกษตรและมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย..... 4
- ความท้าทายและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย..... 5
- แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานภายใต้กรอบ EPI Thailand..... 6
- แผนการบริหารจัดการ EPI ของประเทศไทย..... 7
- ระบบประเมินผลดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย..... 8

ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมในบริบทของประเทศไทย (EPI Thailand)

ตัวชี้วัด EPI Thailand ได้รับการคัดเลือกกว่ามีรูปแบบการคำนวณที่สอดคล้องกับนโยบายและบริบทของประเทศไทย รวมถึงเชื่อมโยงกับบริบทระดับโลก

กรอบการประเมิน ประกอบด้วย
3 วัตถุประสงค์เชิงนโยบาย
11 ดัชนีย่อย และ 34 ตัวชี้วัด

กรอบการประเมิน EPI Thailand

วัตถุประสงค์เชิงนโยบาย	ดัชนีย่อย	ตัวชี้วัด
ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)	ด้านคุณภาพอากาศ (Air Quality)	- การรับสัมผัสฝุ่นละออง PM_{2.5} - การใช้เชื้อเพลิงแข็งในครัวเรือน - การรับสัมผัสก๊าซโอโซน - การรับสัมผัสก๊าซซอกไซด์ของไนโตรเจน - การรับสัมผัสก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ - การรับสัมผัสก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ - การรับสัมผัสสารอันตรายระเหยง่าย
	ด้านสุขาภิบาลและน้ำดื่ม (Sanitation & Drinking Water)	- สุขาภิบาลถูกสุขลักษณะ - น้ำดื่มสะอาดปลอดภัย
	ด้านโลหะหนัก (Heavy Metals)	อัตราป่วยจากพิษตะกั่ว
	ด้านการจัดการของเสีย (Waste Management)	- ขยะที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง - สัดส่วนของขยะมูลฝอยที่มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ - ปริมาณขยะทะเลลอยน้ำบริเวณปากแม่น้ำสายหลัก
ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change)	ด้านการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Mitigation)	- อัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด - ปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด
ด้านความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ (Ecosystem Vitality)	ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและถิ่นที่อยู่อาศัย (Biodiversity & Habitat)	- การปกป้องชีวนิเวศบกของประเทศ - การปกป้องชีวนิเวศบกที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ - สัดส่วนของพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลต่อพื้นที่น่านน้ำไทย - สัดส่วนของพื้นที่คุ้มครองทางบกต่อพื้นที่บกของประเทศ - จำนวนประชากรของชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ - จำนวนพื้นที่คุ้มครองที่ได้รับการประเมินประสิทธิภาพ
	ด้านบริการของระบบนิเวศ (Ecosystem Services)	- การสูญเสียพื้นที่ป่า - การสูญเสียพื้นที่ชุ่มน้ำ - การสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน - ความสมบูรณ์ของแหล่งหญ้าทะเล - ความสมบูรณ์ของแนวปะการัง
	ด้านประมง (Fisheries)	- สถานภาพปริมาณสัตว์น้ำ - ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำหน้าดิน
	ด้านปรากฏการณ์ฝนกรด (Acid Rain)	- อัตราการปล่อยก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ - อัตราการปล่อยก๊าซซอกไซด์ของไนโตรเจน
	ด้านเกษตรกรรม (Agriculture)	ดัชนีการจัดการไนโตรเจนอย่างยั่งยืน
	ด้านทรัพยากรน้ำ (Water Resources)	- การบำบัดน้ำเสีย - คุณภาพน้ำ - ระดับความตึงเครียดด้านน้ำ

สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผลลัพธ์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ

ผลการประเมิน EPI Thailand

ในปี 2568 สผ. รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานร่วมขับเคลื่อนเพื่อประมวลผลค่าคะแนนดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมในบริบทของประเทศไทย (EPI Thailand) พบว่า

ค่าคะแนน EPI Thailand เท่ากับ 75.7 คะแนน โดยเป็นคะแนนวัตถุประสงค์เชิงนโยบาย ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 57.2 คะแนน วัตถุประสงค์เชิงนโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 95.6 คะแนน และวัตถุประสงค์เชิงนโยบายด้านความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ 66.4 คะแนน

ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญและเร่งขับเคลื่อนตัวชี้วัดที่มีผลการดำเนินงานตามกรอบการประเมินระดับน้อย และตัวชี้วัดที่มีทิศทางผลการดำเนินงานลดลงเมื่อเทียบกับ ปี 67

หน่วยงานร่วมขับเคลื่อน
24 หน่วยงาน
ใน 9 กระทรวง

กรอกข้อมูลผ่านระบบ
ประเมินผล EPI ของ
ประเทศไทย

ผลการประเมิน EPI THAILAND

	ปี 2567	ปี 2568
ภาพรวม	74.4	75.7
ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม	54.7	57.2
ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	95.5	95.6
ด้านความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ	64.7	66.4

จากผลการประเมิน EPI THAILAND ปี 2568

พบว่า มีตัวชี้วัดที่ควรให้ความสำคัญและเร่งขับเคลื่อน ดังนี้

ผลการประเมินน้อย (คะแนน 0 - 25.0)

1. การรับสัมผัสฝุ่นละออง PM_{2.5}
2. สัดส่วนของพื้นที่อนุรักษ์ทางทะเลต่อพื้นที่น่านน้ำไทย
3. จำนวนพื้นที่คุ้มครองที่ได้รับการประเมินประสิทธิผล
4. การสูญเสียพื้นที่ป่า
5. การบำบัดน้ำเสีย

ผลการดำเนินการลดลง (เทียบกับปี 2567)

1. การรับสัมผัสก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์
2. อัตราป่วยจากพิษตะกั่ว
3. การสูญเสียพื้นที่ป่า
4. ความสมบูรณ์ของแหล่งหญ้าทะเล
5. ความสมบูรณ์ของแนวปะการัง
6. คุณภาพน้ำ

แนวทางการขับเคลื่อน ตัวชี้วัด EPI Thailand สู่ระดับพื้นที่

EPI Thailand มีตัวชี้วัดจำนวนมากและเกี่ยวข้องกับหลากหลายสาขา ดังนั้นการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนให้สูงขึ้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับภูมิภาค จังหวัด และท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่

การถ่ายทอด EPI Thailand ในระดับพื้นที่ ได้เลือกการแบ่งพื้นที่ตามคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ ซึ่งแบ่งพื้นที่เป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ ทั้งนี้ ข้อมูลของพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี) จะพิจารณาแยกออกมาจากพื้นที่ภาคกลาง

**1. กลไกคณะทำงาน/
คณะขับเคลื่อน**
(คณะเดิมหรือแต่งตั้งใหม่)

2. พิจารณา
2.1 สถานการณ์เชิงพื้นที่
(การให้ความสำคัญของตัวชี้วัด EPI Thailand ในแต่ละภูมิภาค)

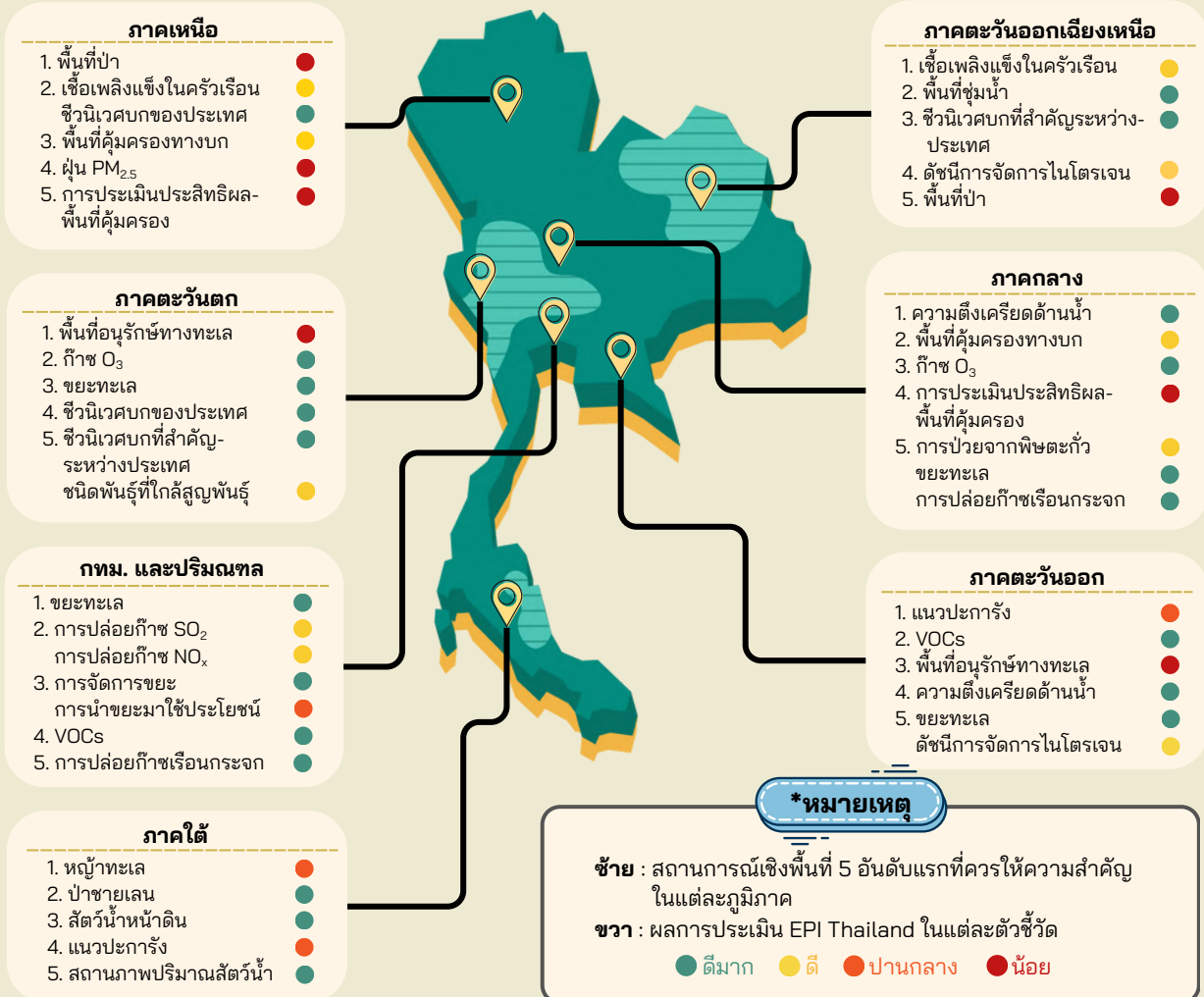
2.2 ผลการประเมิน EPI Thailand

- ดีมาก >> คงสถานะ
- ดี >> ยกย่อง
- ปานกลาง >> ยกย่อง
- น้อย >> ยกย่อง

★★★★★
**3. จัดทำแผนงาน/
โครงการ/กิจกรรม**
↓
**4. ติดตามประเมินผ่าน
EPI Thailand ระดับพื้นที่**

ยกระดับผลการประเมิน EPI Thailand ของประเทศ

การให้ความสำคัญของตัวชี้วัด EPI Thailand ในแต่ละภูมิภาค

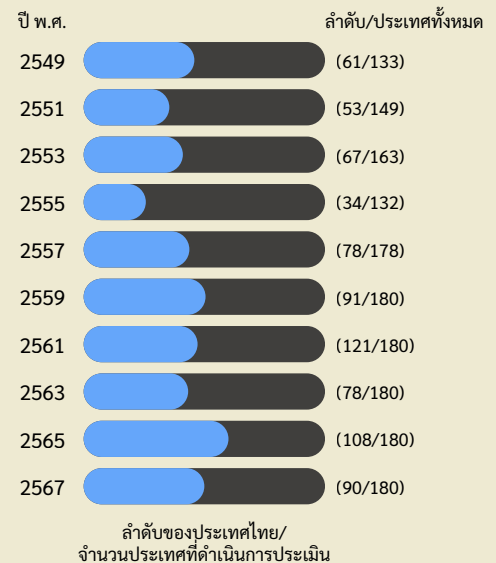
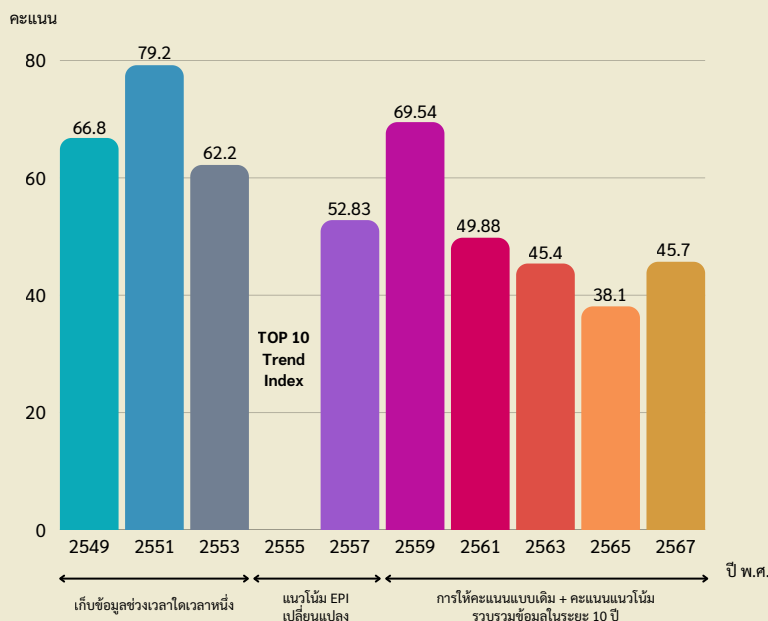

EPI ของมหาวิทยาลัยเยล และมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย

ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม (Environmental Performance Index: EPI) เป็นตัวชี้วัดที่ถูกนำมาใช้ประเมินสถานการณ์ และการดำเนินการต่อการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นการให้ค่าคะแนนและอันดับด้านสิ่งแวดล้อมแก่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ว่าแต่ละประเทศมีการดำเนินการต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับใด

มหาวิทยาลัยเยลและมหาวิทยาลัยโคลัมเบียได้เผยแพร่ค่า EPI ของแต่ละประเทศในทุก ๆ 2 ปี โดยมีการรายงานครั้งแรกในปี 2549 ซึ่งในแต่ละรอบของการจัดทำ EPI มีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ การถ่วงน้ำหนัก และวิธีการประเมิน ตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่น่าสนใจในช่วงเวลานั้น ๆ

EPI ฉบับที่เผยแพร่ในปี 2565 มีการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์เชิงนโยบายจากเดิมที่มี 2 ด้าน (ในช่วงปี 2549 - 2563) เป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ และด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประกอบด้วย 11 ดัชนีย่อย 40 ตัวชี้วัด ต่อมาในปี 2567 มีการเพิ่มตัวชี้วัดเป็น 58 ตัวชี้วัด ภายใต้อัน 11 ดัชนีย่อย และ 3 วัตถุประสงค์เชิงนโยบาย

ประเทศไทยได้คะแนนรวมที่ 45.7 คะแนน อยู่อันดับที่ 90 จาก 180 ประเทศ
เป็นอันดับที่ 9 ในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก รองจากประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ตีมอร์เลสเต
บรูไน ซามัว และฟีจี และอันดับที่ 3 ในกลุ่มอาเซียน รองจากประเทศสิงคโปร์ และบรูไน

ความท้าทาย ของ EPI Thailand

ข้อจำกัด

EPI Thailand มีตัวชี้วัดจำนวนมาก และเกี่ยวข้องกับหลากหลายสาขา ดังนั้น การยกระดับค่าคะแนน EPI Thailand จึงไม่สามารถดำเนินการได้เพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หรือดำเนินการในระดับส่วนกลางเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญกับการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำแผนงาน/โครงการ ในระดับพื้นที่ (ภูมิภาค/จังหวัด)

การขับเคลื่อนตัวชี้วัด EPI Thailand สู่ระดับพื้นที่ ยังคงเป็นความท้าทายสำคัญ เนื่องจากการดำเนินการระยะแรกจำกัดอยู่ในส่วนกลาง ทำให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการร่วมดำเนินการ รวมทั้งยังมีข้อมูลไม่เพียงพอในการรายงานค่าคะแนนของตัวชี้วัด EPI Thailand ในระดับพื้นที่

หน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากร อาทิ งบประมาณ ผู้เชี่ยวชาญ องค์ความรู้ และเทคโนโลยี ทั้งจากภายในและนอกประเทศ

ข้อเสนอแนะ เชิงนโยบาย

เสริมศักยภาพเข้าใจตรงกัน

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและสร้างความเข้าใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

- จัดทำเนื้อหา และชุดความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับ EPI Thailand ที่เข้าใจง่าย
- จัดอบรมผู้รู้ต้นแบบ (Train the trainer)
- จัดเวทีเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)
- พัฒนาหลักสูตร/วิชาเลือกด้านสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา

ยกระดับการจัดเก็บข้อมูล

เพิ่มความพร้อมด้านข้อมูลในระดับพื้นที่

สร้างความเข้าใจในการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด EPI Thailand ให้กับหน่วยงานกำกับ / รับผิดชอบข้อมูลในระดับพื้นที่

ฐานข้อมูลชัดเจน ติดตามได้

การพัฒนาและจัดทำระบบฐานข้อมูล และระบบรายงานผล EPI Thailand ในระดับพื้นที่ ควรมีระบบการจัดเก็บ และการรายงานข้อมูล เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่มีแนวทางที่ชัดเจนสำหรับส่งต่อข้อมูล เพื่อการประมวลผลค่าคะแนน EPI Thailand

สื่อสารกับทุกภาคส่วน

การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ EPI Thailand ไปสู่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษาและภาคประชาสังคม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการสนับสนุนให้เกิดการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะเกี่ยวข้องในแต่ละตัวชี้วัด ซึ่งอาจก่อให้เกิดการตอบสนองต่อผลคะแนน EPI Thailand

เข้าถึงทุกขั้วเปลี่ยน EPI Thailand

การสนับสนุนให้เกิดการเข้าถึงทรัพยากร แหล่งเงินทุน หรือเงินสนับสนุน จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการดำเนินการเพื่อช่วยยกระดับคะแนน EPI Thailand

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 3/2568 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568 มีมติรับทราบผลการประเมิน EPI Thailand ปี 2568 และรายงานสถานการณ์ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ปี 2568 และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ภายใต้กรอบ EPI Thailand

SCAN

คณะกรรมการบริหารจัดการดัชนีสมรรถนะ
สิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ในการประชุม
ครั้งที่ 1/2568 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2568
มีมติให้หน่วยงานร่วมขับเคลื่อนเร่งยกระดับ
ค่าคะแนน EPI Thailand

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุม
ครั้งที่ 3/2568 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2568
มีความเห็นให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เร่งยกระดับค่าคะแนนให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากตัวเลข
ดังกล่าวสะท้อนต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม (ENVIRONMENTAL HEALTH)

เน้นการลดผลกระทบจากมลพิษต่อสุขภาพ
ของประชากร โดยควบคุมคุณภาพอากาศ
น้ำ และสิ่งแวดล้อม

EXAMPLE

ตัวชี้วัด การรับสัมผัสฝุ่นละออง PM_{2.5}

แนวทางฯ ลด/ควบคุมการปล่อยมลพิษอากาศจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ

หน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คพ. กรอ. ขบ. และ กทม./อปท.

ด้านการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ (CLIMATE CHANGE)

เน้นการลดปริมาณการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วนตามเป้าหมายที่กำหนด

EXAMPLE

ตัวชี้วัด อัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด
และปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด

แนวทางฯ การส่งเสริมศักยภาพการประเมินการปล่อยก๊าซเรือน
กระจกให้แกทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม

หน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สส. อบก. กรอ. กนอ. และภาคเอกชน

ด้านความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ (ECOSYSTEM VITALITY)

เน้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศในธรรมชาติ
รวมถึงการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและถิ่นที่อยู่อาศัย

EXAMPLE

ตัวชี้วัด การปกป้องชีวนิเวศบกของประเทศ

แนวทางฯ ยกระดับพื้นที่ชีวนิเวศบกที่เหมาะสมและมีศักยภาพเป็นพื้นที่คุ้มครอง หรือพื้นที่อนุรักษ์
ความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตพื้นที่คุ้มครอง (OECMS)

หน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อส. ปม. และ สผ.

แผนการบริหารจัดการ EPI ของประเทศไทย

WHAT IS IT?

เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมิน EPI Thailand สนับสนุนให้เกิดระบบฐานข้อมูลดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์วางแผนตัดสินใจเชิงนโยบาย และ/หรือพัฒนาบริการต่าง ๆ ให้กับประชาชน

HOW TO CALCULATE?

- 1 แบ่งกลุ่มของการประเมินผลและการให้น้ำหนักความสำคัญของประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม
- 2 การคำนวณคะแนนของแต่ละตัวชี้วัดและดัชนีย่อย

ข้อมูลที่ได้รับการรวบรวมจากหน่วยงานจะถูกนำไปคำนวณตามสมการของแต่ละตัวชี้วัด และทำการปรับให้อยู่ในรูปที่เป็นมาตรฐาน (Standardize) เป็นค่าข้อมูลหรือตัวแปร X สำหรับบางตัวชี้วัดจะต้องนำค่าที่ได้ทำการแปลงค่าข้อมูลให้เหมาะสม เพื่อปรับฐานคะแนนให้อยู่ในช่วง 1 - 100 จากนั้น ค่าข้อมูลจะถูกนำมาคำนวณเป็นค่าคะแนนเพื่อเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่ดีที่สุด (best) และต่ำที่สุด (worst) ตามสูตรคำนวณ

Indicator Score

$$= ((X - W) / (B - W)) * 100$$

โดยที่

X = ค่าข้อมูล

B = ค่า Best performance

W = ค่า Worst performance

STRUCTURE?

หน่วยงานร่วมขับเคลื่อน 24 หน่วยงาน

กรอกข้อมูลดิบผ่านเว็บไซต์
<http://episystem.onep.go.th>

สอบทานข้อมูล

ฐานข้อมูล

ประมวลผลโดย API

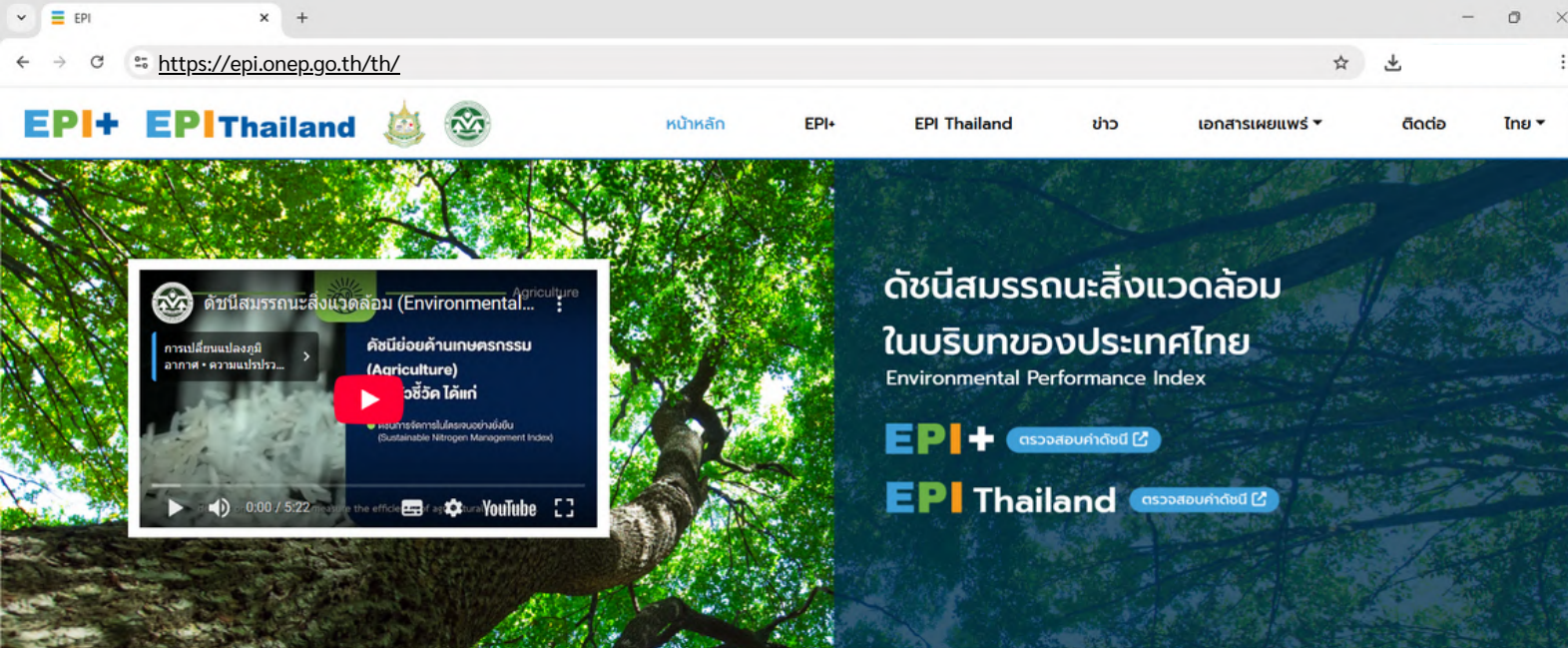
แสดงผลการประเมิน EPI Thailand
ผ่านเว็บไซต์ <http://epi.onep.go.th>

กก.วล. ครั้งที่ 3/2565 เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565 มีมติมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเข้าสู่ข้อมูลในฐานข้อมูล EPI ภายในเดือนพฤษภาคมของทุกปี และมอบหมายให้ ทส. โดย สผ. เป็นหน่วยประสานงานกลางในการรวบรวมข้อมูลเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นประจำทุกปี ต่อมาการประชุม กก.วล. ครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2567 มีมติเห็นชอบให้ปรับกำหนดการนำส่งข้อมูลตัวชี้วัดของหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี

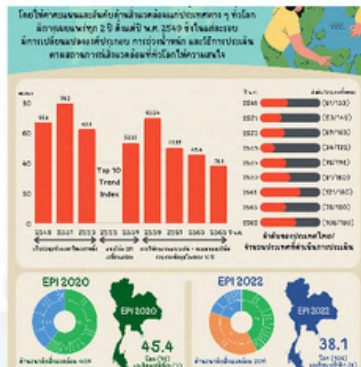
สแกน QR Code
แผนการบริหารจัดการ EPI

ระบบประเมินผล ดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย

อินโฟกราฟิก

ข่าวสาร/กิจกรรม EPI

<https://epi.onep.go.th/th/>

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

🔍 <https://www.onep.go.th> ↻

